

LXVII. MEDIOLANIVM (*Milano*). Tribu Oufentina.

I. SYLLOGE PALATINA SAECULI C. IX. — Ex sylloge anonymi cuiusdam Transalpini, quae facta videtur saeculo nono, servata est in codice olim S. Nazarii in Laurissa, hodie Vaticano Palatino n. 833 scripto saeculo undecimo (cf. Rossi inser. chr. urb. 1 p. VII*), ad Mediolanium

1 In civitate Mediolanium in ecclesia sanctae Teclae.

Prisca redivivis consurgunt culmina templis.
In formam rediere suam quae flamma cremarat.
Reddidit haec votis Christi qui templa novavit:
Eusebii meritis noxia flamma perit.

Cod. f. 41; inde Grut. 1166, 7 (inde puto Sirmondus ad Ennodium ed. a. 1611 not. p. 95) et Marinius apud Maium scr. vol. 5 p. 155.

1 consurgant *corr.* in consurgunt *cod.* — 3 $\overline{\text{XPI}}$ *codex ubivis.*

2 Versus Ambrosii ad fontem eiusdem ecclesiae.

Octachorum sanctos templum surrexit in usus:
octagonus fons est munere dignus eo.
Hoc numero decuit sacri baptismatis aulam
surgere, quo populis vera salus rediit
5 luce resurgentis Christi, qui claustra resolvit
mortis et e tumulis suscitavit exanimes
confessosque reos maculoso crimine solvens
fontis puriflui diluit inriguo.
Hic, quicumque volent probrosae crimina vitae
ponere, corda lavent: pectora munda gerant.
10 Huc veniant alacres: quamvis tenebrosus, adire
audeat, abscedet candidior nivibus.
Huc sancti properent: non expers ullus aquarum
sanctus: in his regnum est consiliumque dei.
15 Gloria iustitiae: nam quid divinius isto,
ut puncto exiguo culpa cadat populi?

Cod. f. 41; inde Grut. 1166, 8 et Marinius apud Maium scr. vol. 5 p. 177.

9 probrosa *cod.* — 10 gerent *malim.*

3 Item Ambrosii in eccl[es]ia S. martyris Nazarii COD. PAL.

Condidit Ambrosius templum dominoque sacravit
nomine apostolico, munere, reliquiis.
Forma crucis templum est, templum victoria Christi:
sacra triumphalis signat imago locum.
5 In capite est templi vitae Nazarius almae
et sublime solum martyris exuviis.
Crux ubi sacratum caput extulit orbe reflexo,
hoc caput est templo Nazarioque domus.
Qui fovet aeternam victor pietate quietem,
10 crux cui palma fuit, crux etiam sinus est.

Cod. f. 41' (inde Grut. 1167, 1 et Marinius apud Maium scr. vol. 5 p. 145 neque aliunde Sirmondus ad Ennodii carm. 18 ed. a. 1611 p. 87). Landulfus senior in chronicis, quae perveniunt ad a. 1085 (ed. Bethmann et Wattenbach in monum. German. SS. VIII p. 40), ubi praemittuntur haec: 'quid S. Ambrosius supra hanc ecclesiam' (apostolorum sive S. Nazarii) 'dictaverit et in S. Nazarii honorem versificavit, ore proprio audiendo 'cognosco'. Alciatus in solo codice Dresdensi l. 1 f. 146, ubi haec praemittuntur: 'Libet tredecim [*ex tredecim corr. XX*] subsequencia sanctitate 'insignium virorum epitaphia subiicere, quorum aliqua adhuc extant, sed 'semifracta, aliqua vero Saturni edacitate consumpta in humanis esse desierunt. Et inprimis celebre est hoc divi Ambrosii carmen, quod Nazarii 'in aede ille apposuerat. Verum ea, ut arbitror, ab impiissimo illo Gothorum duce Vraia solo aequata et marmor confractum est, adeo ut modica 'eius pars in fornice Crassorum aediculae supersit. Mihi integrum habere

pertinentia epigrammata (f. 41. 42. 43) hic subiecimus, prout in libro perscripta sunt receptis iis quoque, quae propter aetatem ad huius operis institutum non pertinent.

'ex antiquissimo codice contigit, unde et alia sequentia desumpsi: certissimo argumento aeternitati plus conferre tenuissimas membranas quam 'praedura marmora'. Post tempus idem Alciatus haec adscripsit sua manu: 'Bis autem omnino dirutum fuisse Mediolanum apud auctores constat, 'semel a supra scripto Vraia, rursus a Friderico Aenobarbo, qui vero 'alias quoque id factum contendunt, certae fidei testimonia non habent'. Ex Alciatinis haec exscripsit Fontana (v. p. 618), ex huius schedis edidit Puricellius in dissertationibus Nazarianis (mihi non visis) p. 159. Tractavit nuper Rossius *Bull. Cristiano* 2 (1864) p. 76.

Nazario martyri praemittit Alciatus. — 1 dominiq. *Alc.* — 2 nomini apostolico munere reliquias *Alc.* — 5 templi vitae *Pal.*, vitae templi *Land. Alc.* — 6 martiris *Land.* — 7 reflexit *Alc.* — 8 templo *Pal.*, templum *Land. Alc.* — In fine subicit tertia sed media mors impedit edita cuncta *Land.* (quod est opinor principium carminis diversi post hoc scripti in codice eo quo usus est Landulfus), Aur. Ambrosius episc. *Alc.*

Et inscriptionem ab Alciato relatum et subscriptionem genuinas esse contendit Rossius l. c.: 'Le parole in prosa segnate in testa e a piedi del carne corrispondono esattamente a quelle, che le novelle scoperte del cimitero di Callisto ci mostrano essere state in simile guisa posti nell' elogio di S. Eusebio dal papa Damaso contemporaneo di Ambrogio. Ivi leggiamo: DAMASVS · EPISCOPVS · FECIT . . EVSEBIO · EPISCOPO · ET · MARTYRI. Vide eundem ibi disserentem de nomine Aurelii Ambrosio tribuendo.

4 Epyt. Ambrosianum.

Martyris ad frontem *cet.*

Cod. f. 42. Dedi infra n. 6240, ubi vide.

5 Item Ambrosianum.

Uranio Satyro supremum frater honorem
martyris ad laevam detulit Ambrosius.
Haec meriti merces, ut sacri sanguinis umor
finitimas penetrans adluat exuvias.

Cod. f. 42 (inde Grut. 1167, 2). Cf. Rossi *Bull. Crist.* 1 (1863) p. 5.
2 levam *cod.*

6 Epyt.

Ilustris meriti recubat hoc marmore tectus
ecclesiae legisque memor semperque dicatus
Arsacius domino reddens laudabile munus,
in fide catholica credens consistere vitam.
5 Pauperibus donavit opes mortalia linquens.
Membra solo posuit: coeli perrexit ad astra.
Ter denos geminans transcendit cursibus annos.
Aeternum laetus rediens redivivus in aevum
praemia pro meritis capiet sub iudice iusto.

Cod. f. 42' (inde Grut. 1167, 3).

4 vita *cod.*

7 Epyt.

Sanctorum exuviis penitus confine sepulchrum
promeruit sacro digna Marina solo.
Ter decies bis terque simul transegerat annos,
cum petit aetherias numine iussa vias.
5 Vitae summa brevis: sed castae gloria famae
temporis angusti continuavit opus.

Cod. f. 42' (inde Grut. 1167, 4).

1 sepulchro, 4 nomine, 5 caste, 6 tempore *cod.* — continuabit *malim.*